

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo, 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši številka 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Janko Florjančič. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoljno pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Ruski car angelj miru na Balkanu.

Zgrozil se je ves krščanski in zlasti ves slovanski svet nad čudnim izidom vojne na Balkanu, ko so si skočile v lase balkanske države in si začele pretiti z bratomorno vojno radi delitve plena. Vse je bilo že pripravljeno, da bi Bolgarija napovedala vojno Srbiji, s katero bi pa za ta slučaj držali Grška in Črna Gora. Nenadoma je pa prišlo oni teden naznanilo od ruskega carja, da se vojna med zavezniki nikakor ne sme pričeti in da bode car sam posredoval med slovanskimi brati. Gotovo je, da ga ni nobenega moža na svetu, ki bi imel v tej zadevi tako moč, kakor ruski car, vendar je pa tudi gotovo, da je to posredovanje prevzel car pod jako težavnimi razmerami.

Že v pogodbi, s katero se je napravila Balkanska zveza, je bil določen car za posredovalca, ako bi se pridobljeni svet ne mogel mirnim potom porazdeliti. Zato so vse balkanske države sedanjih carjev predlog na videz prijazno pozdravile. Tudi temu niso oporekale, da naj gre do ministrski predsedniki vseh štirih balkanskih držav na povabilo ruske vlade na posvet v Petrograd. Bolgarija odpošlje tja dr. Daneva, Srbija Pašiča, ki je obdržal ministrsko predsedstvo, Črna Gora generala Vukotiča in Grčija ministrskega predsednika Venizelosa. Kako se bodo pa tam ti možje gledali in koliko bodo pripravljene odstopiti od svojih zahtev, ko vsak hoče imeti svoj prav, je drugo vprašanje. Le izrednemu vplivu in prijaznosti ruskega carja se utegne posrečiti, da se bode vozil ugodno razrešil.

Kaj je glavni vzrok razdoru? Nastop Avstrije je imel ob koncu vojne ta uspeh, da Črna Gora ni dobila Skadra in da je bila Srbija odgnana od Adrije. Zaradi tega Črna Gora in Srbija po zmagoviti vojni nista bili nasičeni. Zlasti Srbija, ki je imela izredno srečo, da je v kratkem času zavojevala

obširna turška ozemlja in vrh tega še s svojimi izvrstnimi topovi Bolgarom pomagala pri zavzetju Odrina, noče ostati na suhem. Za drage usluge zahtevajo Srbi od Bolgarov odškodnine. Ker se jim ni dovolilo, da bi bili svojo oblast razširili proti zapadu, hočejo obdržati to, kar so si priborili na jugu. Ali tu so trčili skupaj z Bolgari, ki so imeli za vojne operacije določen delokrog v Makedoniji, koder so si pa po slavni zmagi pri Kumanovem deželo prilastili Srbi. Ondi biva narod, ki je bolj bolgarski, kakor srbski, in ker je po pogodbi ta del dežele imel pripasti Bolgarom, je umevno, da te zemlje bolgarsko ljudstvo ne mara izročiti Srbom. Po drugi strani je pa tudi umevno, da se Srbom zdi velikodušnost prevelika, ako bi brez lastne koristi na tisoče vojakov in milijone denarja žrtvovali iz golega bratoljubja na korist Bolgarom.

Grki in Bolgari se pa postrani gledajo zaradi Soluna. Fina intriga je bil najbrže čudni slučaj, da so Grki pred nosom bolgarske vojske skoraj brez boja zasedli važno mesto Solun in se ondaj zasedrili. Bolgari bi radi imeli vsaj eno važno trgovsko pristanišče in zato se le z nevoljo umikajo od Soluna.

Odtod ves konflikt, katerega seveda izrabljajo sosedne države, ki hujskajo Balkance na medsebojno vojno. Govori se, da Bolgarija na tihem upira svoje oči proti Dunaju, ostale tri države Balkanske zveze pa iščejo zaščite v ruskem narodu, ki vpliva na carja. Prihodnji dnevi bodo odločilni za srečo balkanskih narodov.

Bolgarija stavi precej trde pogoje. Zahteva, da naj se Srbi umaknejo z ozemlja, ki po pogodbi nesporno pripada Bolgarom, tam pa, kjer je dvomljivo, čegava bo dežela, naj se uvede za toliko časa, dokler ne bo razsojeno, skupna bolgarsko-srbska uprava. Srbi pa zahtevajo še vedno, da naj se pogodba pregleda in preuredi, in, če Bolgarija o tem noče nič slišati, se ne more govoriti o razoroženju. Pašič bo zastopal to stališče

v Petrogradu, ako bi se tudi Bolgari posvetovanja ne udeležili.

Nevarnost je velika, da se vname evropska vojna, ako se ne posreči z lepo zadevo uravnati. Rusija je baje pripravljena za vsak slučaj.

Balkanske države in katoličani.

(Nepriistranski glas o tem vprašanju.)

Francoska revija *Questions diplomatiques et coloniales* je prinesla v svoji zadnji številki od 16. junija pod tem naslovom članek, ki utegne zanimati tudi Slovence. Saj pri nas so se že pojavili različni glasovi, ki izražajo bojazen, da se utegne katoličanom na Balkanu v bodoče slabše goditi, kot pod turškim gospodstvom. Pravoslavje je nestrpno in katoličani se ne morejo nadejati od razkolnikov ničesar dobrega. To je tenor njihovih izjav. Tudi na Francoskem so se izražala podobna mnenja. Tem v odgovor je nekako napisan članek, ki ga prinašamo v prevodu. Ime pisatelja jamči za objektivnost. Jacques Dorobantz je znan publicist, ki je posebno dobro poučen o balkanskih razmerah. Njegovo ime srečavaš kot nekako avtoriteto v balkanskih vprašanjih po uglednih francoskih revijah. Članek se v splošnem precej ujema s tem, kar je pisal svoječasno Slovenec. Čitatelj naj sodi sam. Evo ta članek v prevodu:

Nekatere revije in časopisi, so objavili zadnji čas pesimistične članke o nevarnostih, ki prete baje od zmage balkanskih držav francoskim zavodom na Balkanu, posebno še katoliškimi misijonom. Po mnenju teh bo postala zmaga pravoslavja nad mohamedanci usodna za katoličane in slednji bodo menda v kratkem času obžalovali, da je izginil polmesec z Balkana.

Predvsem nikakor ne gre pretiravati tolerance turške administracije v verskem oziru, čeprav se mora Turkom priznati, da so mnogo manj fanatični kot Arabci. V Turčiji je bilo vse čase nemogoče zidati cerkve, kapele ali šole brez posebnega sultanovega fermana. Tega pa ni bilo

PODLISTEK.

Novi most.

Spisal: P. Bohinjec.

I.

V Poliškovi krčmi za Savo je slonel za mizo polir Hudin. Jezil se je nad okoličani, da gre do tako malo na roko podjetniku Balontu, ki gradi nov most čez Savo. „Toliko so se prej potezali za most, da so ga izbezali. In zdaj? Zdaj naga-jajo podjetniku, ki je prevzel delo. Nekdo je izruval po noči vse kole in pobral zastave. Nedolžni količki, ki smo jih postavili za mero, so šli po vodi“, je godrnjal polir. „Čudni ljudje to! Kar ne morem iztakniti krivcev. Mogoče je, da je onih-le sosedov kdo onkraj Save to naredil, ker ne gre most tako, kakor so si mislili. Pa ne morem ničesar izslediti. Na sumu imajo edino le brodnika. Ali Mišku jaz ne pripisujem, da bi bil tega zmožen. Najti pa moram krivca, naj velja, kar hoče.“

Zadnje besede izreče polir na glas in potrka z noževo klino na kozarec.

V izbo stopi krčmar Poliček in smehljaje se prime za prazni poliček:

„Še eno merico, gospod Hudin, kajneda!“

„Še eno, oče Poliček! Kaj menite, kdo bi bil izruval tiste količke!“

Poliček prižiga luč in počasi odgovarja:

„Hm, kdo bi bil? Težko je uganiti. Ta-le Burkelc, naš cerkovnik, ta je vseh muh poln. On gotovo ve, ako ni še sam kaj prizadet. Kadar je nekoliko ustrašen, takrat postane zgovoren. Mogoče, da ga vjamete v besedi.“

„Kaj, ko bi ponj poslali?“ poprašja polir, in oči se mu zasvetijo z lučjo vred, ki je zagorela na javorjevi mizi. Poliček pa ne izpremeni svojega obraza in v taistem tonu odgovarja:

„Lahko pošljem ponj, saj je doma. Pride pa tako še nocoj k nam, ker je mojemu hlapcu obljubil, da mu bo do večera škornje poddelal.“

Zunaj je že bila tema. Leščerba je svetila pred hlevom, koder so Poliškovi repo obrezavali. Bili so veselih pogovorov, ko zaslišijo od daleč glas vaškega cerkovnika:

Naj bo po noči,
naj bo čez dan —
nikdar kopitar
ni bil zaspan . . .

„Burkelc poje, Burkelc gre!“ se čujejo glasovi.

Burkelc pa nadaljuje, bližajoč se krčmi:

Naj bo po noči,
naj bo čez dan, —
kneftra od njega
noče it' stran.

Pred hlevom je smeh, Burkelc pa se ustavi s škornji na rami in poje dalje:

Naj bo po noči,
naj bo čez dan —

Burkelc z veseljem vselej da zanj.

Ali ta Jozelj,
stiska ko obroč —
naj bo po dnevu,
ali na noč.

Deklam se je prišlec prikupil z zadnjo kitico, veliki hlapec Jozelj pa je godrnjal:

„No, no, Burkelc, ti si vedno žejen kakor kanja. Le pojdi v izbo in ga izpij poliček na moj račun, škornje pa pusti tukaj.“ In Burkelc ni odlašal. Hišni gospodar ga je že čakal na pragu. Ko cerkovnik vstopi v pivsko sobo, ga polir povabi z nenavadno prijaznostjo k svoji mizi:

„Le kar sem sedite, Burkelc!“

„Tisto pa, gospod polir! Saj vi ste fin možiček,“ odgovori cerkovnik in prisede.

„Mož, ne možiček, če sem prav majhen!“

„Ne zamerite, gospod „mož!““

Polirju so se obrvi naježile, pa krčmar vstopi in prinese tudi sebi čašo.

„Le dajmo ga, saj nima kostij!“ pravi Poliček in trka s cerkovnikom.

„Dobra kapljica to, da kar sama leze po grlu“, pristavi Burkelc.

„Kajneda, Burkelc, dobro vino! Samo ti si ga malokdaj privoščiš. Si preveč stisnjen“, zbadala krčmar.

„Kaj praviš, jaz stisnjen? Stisnjen je le tvoj možniček. Ti ga lahko piješ, ki ga imaš pod

lahko dobiti. Treba je bilo imeti veliko potrpežljivosti in plačevati bakšiš na vse strani, da se je tako dovoljenje sploh doseglo. Sicer pa bi bili Mladoturki versko svobodo, ki so jo katoličani uživali doslej, brez dvoma omejili. Njihov program nacionaliziranja obsega odpravo kapitulacij.

Ne da bi hoteli prorokovati ali pripisovati polno vero oficijelnim obljubam pravoslavnih balkanskih vlad, je vendar umešno pogledati, kako stvari katoličanov dejansko stoje, posebno, kar se tiče Črne Gore, Srbije in Bolgarije.

V Črni Gori je katoličanstvo že državno priznано. Po rusko-turški vojni leta 1877—1878 je Črna Gora z novim ozemljem sprejela pod svoje okrilje 6000 katoličanov. Tedaj je knez Nikita sklenil konkordat z Rimom, v smislu katerega je bila v Baru ustanovljena nadškofija. Barski nadškof je užival enake pravice kot pravoslavni metropolit, dobival plačo iz črnogorske državne blagajne in si nadel ime „nadškof katoliških Srbov ne glede na njih bivališče.“

Sedaj se vrše pogajanja med Vatikanom in Srbijo, da se uredi položaj katoličanov v Stari Srbiji, ki bodo prišli v kratkem pod kraljevino Srbijo. Pogodba bi imela za posledico, da se verski delokrog barske škofije zmanjša. Vatikan namerava menda predlagati vladi v Belgradu, da se v Stari Srbiji dosedanjemu avstrijski protektoratu, ki ga sedaj izvaja še avstrijska dieceza v Djakovi, nadomesti s srbskim pod pogojem, da Srbija sklene z Rimom konkordat na enaki podlagi kot Črna Gora. Že pred več časom je odpoštovala v Rim posebna misija, z namenom pogajanja nadaljevati. Srbi namreč imajo velik interes na tem, da bo avstrijski katoliški protektorat strogo omejen na bodočo albansko državo. (Neka brzojavka došla pred nedavnim časom iz Rima ve povedati, da je sveti oče pri sprejemu albanskih menihov dal vedeti, da bodo albanski katoliki severno od reke Skumbi pod avstrijskim, južno od te reke pa pod italijanskim protektoratom.) Če Srbija doseže to, bo padlo med Srbi mnogo predsodkov proti katoliškim zavodom in stremljenjem, ki so sedaj še zelo razširjeni, kajti Srbi vidijo v njih več ali manj skrito širjenje avstrijskega vpliva.

Kar se tiče katoličanov v Bolgariji, naj služijo sledeči podatki.

Bilo bi skrajno pristransko trditi, da je na Bolgarskem nazadovalo katolištvo, mesto da bi bilo napredovalo od tega časa, kar so se Bolgari s pomočjo pravoslavne Rusije otresli turškega gospodstva. Pred osvoboditvijo se je na Bolgarskem nahajalo komaj par katoliških ljudskih šol, ki so bile večinoma v skrajno slabem stanju. Pozneje so šolski bratje otvorili internat v Sofiji. Očetje Asumpcionisti pa so ustanovili v Plovdivu srednjo šolo, ki daje svojim gojencem zrelostna izpričevala, priznana za veljavna od bolgarske in francoske vlade. Isti so ustanovili v Varni kolegij, v Jamboli šolo. Mali Marijini

bratje so prevzeli in razširili župnijsko šolo v Ruščuku. Sestre sv. Jožefa so ustanovile zavode v Sofiji, Plovdivu in Burgasu. Asumpcionistkinje so zidale penzionat v Varni in šolo v Jamboli. Redovnice Sijona so zgradile internat v Ruščuku; usmiljene sestre iz Zagreba sirotišnico v Sofiji in bolnišnico v Plovdivu. Sestre sv. Križa so na povabilo carinje same prevzele v Sofiji bolnišnico Klementinum in mestno bolnišnico v Varni. Vsi ti zavodi se lepo razvijajo. Nekateri izmed njih imajo tako krasne prostore, da bi jih na Francoskem občudovali.

Tako lahko rečemo, ne da bi pretiravali, da katoliških dobredelnih zavodov in ustanov, razen župnij, v turški Bolgariji ni bilo in da so se ti začeli razvijati in množiti šele ko je bilo turškega gospodstva konec.

Ne da se seveda reči, da je bolgarska vlada direktno podpirala ustanovitev in razvoj katoliških zavodov: mogoče je, da jih je včasih celo ovirala in delala težave. Vendar pa je bilo do današnjih dni katolikom še vedno veliko lažje odpreti šolo na Bolgarskem kot v Turčiji.

Kar se tiče cerkva in kapel, jih zidajo v Bolgariji skoro popolnoma svobodno. Ni treba čakati zato leta in leta posebnega fermana, moledovati po konakih in ministrstvih, spravljati po koncu poslaništva in imeti upravazijatsko potrpežljivost, da se navsezadnje včasih še nič ne doseže. Zgradba cerkva je na Bolgarskem enostavno podvržena stavbinskemu redu in po nekaterih kratkih formalitetah, se z delom lahko začne.

Jacques Dorobantz.

Katoliški shod v Ljubljani.

Le še dva meseca nas ločita od veličastnih priredb katoliškega shoda v Ljubljani. Treba se je sedaj hitro pripravljati po vseh naših župnijah, po vseh naših društvih. Bratje Hrvati se pripelejo na katoliški shod v Ljubljano z velikim posebnim vlakom. Spremljali jih bodo njihovi škofje. Čehi pridejo tudi s posebnim vlakom; tudi Poljaki živahno agitirajo za udeležbo na katoliškem shodu. Posebno veličasten bo prizor na Kongresnem trgu, kjer bo zbrana pri sv. maši vsa množica in kjer se bode slovensko in hrvaško ljudstvo na čelu svojih škofov posvetilo Brezmadežni. Zato se pa dvignimo vsi, da homo navzoči pri tem slovesnem, zgodovinskem trenutku! Po slovesni posvetitvi Brezmadežni bo mogočna manifestacija slovenskega in hrvaškega ljudstva za sivolasega nam vladarja, ki letos praznuje 65letnico svojega vladanja. Sto let je letos, odkar smo prišli od Francozov nazaj pod avstrijskega orla, zato je trenutek najprimernejši, da damo duška stari slovenski zvestobi do avstrijskega prestola. Vsak naj se torej potruži, da bo vse to kar najbolj slovesno. Posebno prosimo, da pride kar največ narodnih noš! To mora biti obenem tudi prava, velika slavnost naših prekrasnih narodnih noš! Dva meseca imamo čas za podrobne priprave — če vsi v vsaki župniji store, kar jim je mogoče, bo o katoliškem shodu v Ljubljani svet govoril!

Ali hipoma šine Burkelcu trezna misel v glavo, v sredi stavka se ga poloti kes, ki ga potopi v molk. Vsi trije so molčali, dokler spet Burkelc ne izpregovori:

„Pa nikar ne pravita, da sem jaz kaj rekel.“

Cerkovnik je izpraznil še en kozarec, pa je vstal in brez slovesa zapustil izbo. Težke so bile noge, dolga je bila steza in Burkelc ni pel vesele pesni o kratki noči, ampak je godel žalostinko:

Naj bo po noči,
naj bo čez dan —
vselej grdo je
če je človek pijan.
„Burkla pijana!“
pozdrav je žené —
naj bo po noči,
naj bo za dne.

II.

Jutranja zarja se je razlila čez plan in rosa se je lesketala v tisočeri barvah po zelenih in rumenih listih. Nad Savo pa se je že pasla gosta megla in delala slabo voljo brodniku Mišku, ki je obuval čevlje in se jezil nad vsem svetom.

Trideset let je že vozil Miško čez Savo. Zato je mislil, da se bodo ljudje izpoznali in privrgli pri biri kako klobaso ali kako pest zmesi. Pa, kaj so si izmislili? Sklenili so, da postavijo most, Miška pa na stara leta z brodom vred spuste po Savi. Na vse zadnje pa naj ga še zapro v

Nekaj iz rdečega tabora.

Naslednja resnična dogodba, ki je bila objavljena te dni v dunajskem časopisju, jasno spričuje ljubezen socialno-demokratskih voditeljev do delavskega trpina. — Delavec Konrad Fischer na Dunaju je poslal sledeče pismo v objavo listu „Reichspost“: „U bog delavec sem, obolel za navadno boleznijo — jetiko. Po posredovanju svojega delodajalca sem dobil od deželnega odbora v Lincu pristo mesto v kopališču Hall. Veliko let plačujem vedno prispevke delavski bolnišnici in podporni blagajni; sedaj sem brez vseh sredstev in ne morem plačati niti potnih stroškov v kopališče na železnici, dasi mi je železniško ravnateljstvo dovolilo polovično vožnjo. Na teden zaslužim 22 K, s temi skromnimi sredstvi moram podpirati še svojo staro mater. Obrnil sem se na bogato delavsko blagajno in jo poprosil, naj mi za en teden naprej plača bolniško podporo v znesku 13 K 40 v. Toda blagajniški voditelji, ki so rdečkarji, so mi v neprijaznem tonu odbili to prošnjo. Če bi mi ne bil priskočil v tej sili na pomoč moj dobri in usmiljeni delodajalec, ne mogel bi iti v kopalnico zdraviti se. Prepuščam javnosti, naj ta presodi, je li socialna demokracija res prijateljica delavstva.“ — Tako končuje to pismo, iz katerega more vsakdo posneti, kako malo srca imajo rdeči voditelji za delavca, ki je bolan. Da so le njihove bisage polne, pa je dobro. — Pred meseci so pokopali na Dunaju socialističnega poslanca Silbererja. 8 junija so priredili socialistični voditelji dr. Adler, Müller in drugi demonstracijo na njegovem grobu. Neki očividec pripoveduje o tem: Naenkrat nastane glasen šum in prepir. Rdeča druhal je vpila nad neko ženo, ki je jokala na grobu: „Kaj pa delate tu, spravite se odtod, nimate pravice tu biti, grob je naš!“ in druge psovke so padale na ono ženo. Jokajoča oseba je bila vdova po rajnem Silbererju. Od te se je bil Silberer ločil že pred leti in živel z neko drugo osebo. Žena je ostala v kljub nezvestobi zvesta, prišla je na njegov grob in tja prinesla venec. Toda tudi venca niso pustili rdečkarji v miru, raztrgali so ga in poteptali, ker ga je prinesla prava žena. Občinstvo, ki je to početje socialistov opazovalo, se je zgražalo nad surovostjo rdeče bande, katera bolj spoštuje priležnice, nego zakonske žene. — In taki ljudje hočejo zvabiti naše ženstvo v svoj tabor!

DOPISI.

Iz Trziča. V ponedeljek se je pričel knjižnovodski tečaj, katerega obiskuje 30 slušateljev, nekaj mojstrov in pomočnikov. — V gospodinjskem tečaju poučuje šivanje in kuhanje gospodinjstva Jaklič, vrtnarstvo in sadjerejo g. nadzornik Humek, zdravstvo g. deželni tajnik dr. Dolšak. Sklep na gospodinjski šoli bo 9. julija. — Pri volitvi v krajni šolski svet trški je bil izvoljen za predsednika g. župnik Potokar, za namestnika g. župan Fr. Ahačič. Za nadzornika je bil predlagan g. okrožni zdravnik dr. Mayer. — S 1. julijem bo ob nedeljah in praznikih vozil še en vlak iz Kranja v Trzič, in to po zaslugi naših poslancev.

Premaskovo pri Kranju. Za predsednika krajnega šolskega sveta na Premaskovem je bil izvoljen preč. g. dekan Anton Koblar in za njegovega namestnika g. Janez Mrak, župan v Čirčičah. Za šolskega nadzornika je predlagan veleč. g. svetnik Val. Aljančič.

streho, nam pa ne nese. Mi smo rokodelci, ti si pa magnat!“

„To ni res, oče Poliček, da bi bil Burkelc umazanih rok“, ugovarja polir. „Zadnjič smo ga pili ravno pri ti mizi in Burkelc je dal za tri poliče.“

„Tako se govori, gospod polir! Ta-le Poliček bi rad, da bi vse k njemu znosili. Pa ne gre — imamo otroke,“ pristavlja Burkelc mirneje.

„Prav, da ste omenili otrok, Burkelc! Od vašega fanta govore, da je kole izruval“ . . .

„Od mojega? gospod polir! Ha, naj le govore. Jaz imam priče, da je bil moj fant tisto noč doma. Vi, gospod polir, iščete krivca preveč na okoli. Pa je tako blizo, da ne more biti bliže.“

„Kaj je Posavec?“

„Še bliže.“

„Burkelc, počasi, obrekovanje je greh,“ se vtakne vmes krčmar.

„Kar je res, je res,“ odvrne cerkovnik.

„In kaj je res?“ poprašuje polir.

Cerkovniku je vino lezlo v glavo, možgani pa v peto. Zgovorno nadaljuje:

„Res je, da ima brodnik Miško ravno tako blago pri srajci, kakor je bilo blago od zastav . . .“

Poliček se praska za ušesi, stopajoč po izbi, polir pa odpira usta.

„Le pogledjte ga zjutraj, gospod Hudin, ko bode Miško pred brodom bolhe obiral.“

ječo. Drugi so ga nagovarjali, Miško pa naj bo tisti norec, ki ga bodo gonili od hiše do hiše kakor Hrvat medveda. Burkelc mu je bil namreč na vse zgodaj prišel povedat, da naj pazi: češ da ga sumničijo, da je on pobral zastave in kole pometal v Savo.

„Škarta, škartasta!“ je govoril Miško sam sebi in si povezoval trakove ob hlačah. „Skoro bi bil kmalu pozabil, kaj mi je Burkelc prišel povedat na okno na vse zgodaj. Srajco moram preobleči. Bi res ta hudir, ta polir, kmalu kaj izvohal! Škarta poškartana, dobro, da sem si srajco sam sešil. Ako bi jo bila Muhovčeva Žefa naredila, bi bilo kmalu vse po koncu. Ženske ne znajo molčati . . . Škarta no, kdo je li vender polirju natvezel na ušesa, da jaz nosim srajco iz njegovih cunj, ki jih je razobesil ob vodi? Burkelc je cela čenča, kadar se ga nateze. Kaj ko bi bil on kaj zinil, da še vedel ni, kdaj? Ej, vse je mogoče. Saj drugi tako ne vedo za to. Posavec fant pa tudi ni tako neumen, da bi samega sebe v juho tlačil. Škarta od Burkelca! Človek bi se zanesel nanj, kakor na skalo, pa je veša! Ej, Katerca, le potrpi! Še prihodnji predpust te popeljem pred oltar in potem figo pokazem vsem.“

Miško je povezal hlače in obul čevlje, sitne misli so odplavale po Savi in brodnik je krožil veselo pesem:

Konec prih.

Novice iz Besnice. Zadnje nedeljo ponoči je bil zopet poboj, kar kaže, da mora biti Mehavova pijača jako strupena, ker nekaterim tako živce razburja. Županov Francelj je zopet potipal s kolom Boštarijevega Francelja tako hudo, da ta na eno oko ne vidi in na eno uho ne sliši ter ima še več telesnih poškodb. Ta „oštarija“ pa res ne donša okolici nobenega blagoslova, odkar obstoja. — Besniški občinski možje delajo vodo za vas ter nagovarjajo posestnike, da bi jo sprejeli in pili. Ker pa ne pokažejo nobenega načrta in proračuna za to stvar, se posestniki le nekam mrzlo drže, saj tako vodo poznajo. Vsa stvar bo pa šla menda tako po vodi, kakor Mazijev voz oglja, ki sta ga županov fantek in njegova banda v nedeljo ponoči spravila v besniški potok. — Kmečka zveza za kranjski okraj je napravila zadnje nedeljo pri nas shod. Zbralo se je okrog 30 mož in fantov, ki so prav z zanimanjem sledili predavanju načelnika zveze. Govoril je o namenu in pomenu ter koristi zveze, h kateri je pristopilo potem tudi več članov. Žal, da so izostali drugi predavatelji, ki so bili napovedani! — Pred 14. dnevi smo imeli pa skioptično predavanje, pri katerem sta profesorja dr. Grivec in Komatar kazala prav zanimive slike iz balkanske vojske in balkanskih misijonov. Navzočim je bilo to poljudno razlaganje prav po godu.

Moravče. Politični shod na Limbarski gori se vrši dne 22. junija po deseti maši. Udeležite se ga v kolikor mogoče obilnem številu. Na shodu poročata poslanca okraja gg. dr. Janez Krek in Ivan Lavrenčič. Vsi shodi do zdaj so bili res nekaj posebnega, tudi ta naj ne zaostane za drugimi.

Iz Križev pri Trziču. Skupina Jugoslov. Strok. Zveze v Križah pri Trziču priredi na praznik sv. Petra in Pavla dne 29. t. m. društveni shod v šoli, na katerega se vabijo vsi člani in članice, da gotovo pridejo. V nedeljo dne 13. julija pa priredi veliko ljudsko veselico v gostilni gpe. Jerice Aljančič, po domače pri Benku, in sicer ob vsakem vremenu.

Iz Križev pri Trziču. Zopet imamo župana. V nedeljo 15. t. m. je bil izvoljen Josip Ahačič iz Sničnega št. 6. Isti dan je bila volitev v krajnem šolskem svetu. Za predsednika je bil izvoljen France Vodnjov iz Križa, za namestnika Anton Urbanec iz Žiganje vasi. — Volitve gospodarskih odborov bodo morale biti kmalu. Deželni odbor pritiska, ker bi se bile že davno morale izvršiti. Volila bo vas Križ svoj gospodarski odbor, Zg. Vetrno in Križ skupaj svoj, vasi Pristava, Žiganja vas, Gojzd, Retnje, Sebenje, Novake, Zg. Duplje vsaka svoj odbor. Brez boja ne bo. —

V Mošnjah so bile v torek dne 17. junija županske volitve. Zopet je bil za župana izvoljen g. J. Resman iz Gorice. Njegovi svetovalci pa so: gg. Anton Frelich z Brezja, Silvester Pangerc iz Sp. Otoka, Gogala Franc iz Dvorske vasi, Avsenek Anton iz Vrbenj, Arh Jožef s Podvina in Šušteršič Jožef iz Črnivca.

Na Češnjici pri Železnikih so zadnje nedeljo slovesno otvorili in blagoslovili elektrarno Sodarske zadrage in strojno delavnico v pričr mnoštevilih zastopnikov oblastev. Trg Železniki in vasi Češnjica in Studeno so že električno razsvetljeni. Turbina, ki je zgrajena za 60 konjskih sil, goni stroje za razkosavanje in obdelovanje lesa za sodce ter dinamno, ki napaja omrežje za električno razsvetljavo. Sodarski zadrugi na Češnjici se lahko čestita, ker gre z lučjo naprej Liberalci po mestih pa čivkajo in čivkajo pri petrolejkah in se ironično imenujejo napredujake, ker nikamor naprej ne morejo.

Iz parlamenta.

Zbornica se je pečala ta teden z razpravo o računskem provizoriju. Razprave so se udeležili tudi slovenski poslanci. Štajerski poslanec dr. Verstovšek je v daljšem govoru bičal takozvano delovno večino, ki je v zadnjih dveh letih skoraj pokopala naš parlament. In ta večina zahteva, da se ji morajo manjše stranke kar slepo pokoriti. Če zbornica ni vršila svoje dolžnosti, je kriva tega večina. Malih strank ne zadene nobena odgovornost.

Dr. Verstovšek je imel prav. Nemcem in Poljakom, ki imajo v rokah usodo zbornice, gre vse drugo po glavi, le resno delo ne. Mali finančni načrt in službena pragmatika še danes čakata rešitve. Sedanja vlada se je postavila na stališče, da službena pragmatika ne more prej stopiti v veljavo, dokler državni zbor ne dovoli pokritja za stroške, ki jih nalaga državni nova uradniška postava. To pa je le tako mogoče, če zbornica sprejme mali finančni načrt in dovoli nove davke. Ta pa še ne bo sprejet tako kmalu. Rusini zahtevajo, da se vsled deželnozborskih volitev v Galiciji zasedanje državnega zbora že ta petek konča. Češki agrarci so tudi proti temu, da bi zbornica zborovala v juliju. Tako najbrže parlament do jeseni ne bo sklenil ničesar razen tega, da bo vlada dobila zaproseni proračunski provizorij, kar pa tudi še ni gotovo. V tem slučaju bi bila usoda parlamenta seveda zapečaten.

Za nekaj izpremembe je poskrbel zbornični predsednik dr. Silvester. Mož je hotel začetkom seje v svojem nagovoru v imenu zbornice čestitati nemškemu cesarju povodom njegove 25 letnice vladanja. Temu so se uprli slovenski in češki poslanci, češ da za take čestitke sedaj čas ni prav nič primeren, ker bi jih lahko napačno razumeli. Nemški cesar menda še ni avstrijski! Protestu so se pridružili socialni demokratje in Poljaki in dr. Silvester je moral s svojimi čestitkami lepo tiho ostati na veliko žalost Nemcev. Njihov poslanec Dobernig se ni mogel premagati in je na svojo pest v imenu vseh Nemcev poslal čestitke čez mejo pruskemu kralju.

Zbornica bo imela kvečjemu par sej, potem pa grede poslanci na počitnice, da se malo okrepčajo po trudapolnem — delu.

Dr. Hochenburger in dr. Ravnihar. Poslanec ljubljanskega mesta, o katerem čitamo dan za dnevom v „Narodu“, da je član mladočeskega kluba, ima lepo navado, da o vsaki svoji kretnji telefonira „Narodu“. Tako smo brali te dni zopet krvavo klobaso, kako je dr. Verstovšek izdal slovensko ljudstvo, ker je umaknil resolucijo, ki vsebuje nezaupnico dr. Hochenburgerju. Kakor smo brali v Narodu, je nastopil kot rešilni angelj slovenskega ljudstva dr. Ravnihar in predlagal v zbornici isto resolucijo. A glej ga spaka! Predsednik je izjavil, da o resoluciji ne bo pustil glasovati, ker ne spada k provizoriju, ampak je samostojen predlog. Obupan in mrko je hodil dr. R. po zbornici in vsi mladočeski prijatelji, ki glasujejo, mimogrede omenjeno, za budgetni provizorij, mu niso mogli pomagati. Tako se zgodi politiku — začetniku, če raztrobi uspehe, predno jih je žel. Kdo pa je taklično prav postopal, pokaže bodočnost.

NOVIČAR.

Zvršilni odbor S. L. S. je v svoji seji dne 16. t. m. soglasno sklenil: Zvršilni odbor S. L. S. čestita načelniku stranke k petdesetletnici, zagotavljač ga neomejenega zaupanja stranke. Zvršilni odbor prosi načelnika stranke, naj prezira osebne napade, o katerih je vsakemu znano, da nimajo nobene stvarne podlage; naj mu bo v zadostilo, da stoji ljudstvo v neomajni zvestobi za njim in da taki napadi ne dosežejo drugega, kot da se stranka še ožje oklene svojega voditelja.

Soglasna zaupnica. Zvršilna odbora obeh slovenskih strank sta zadnje dni imela v Ljubljani seji in sta izrekla zaupnico deželnemu glavarju dr. Šušteršiču. Odbor S. L. S. je izrekel zaupnico naravnost, ker se je prepričal, da so ona babja sumničnja brez podlage. Odbor narodno-napredne stranke je pa izrekel dr. Šušteršiču zaupnico posredno; dal je namreč zaupnico dr. Trillerju, ki je v isti zadevi dal zaupnico dr. Šušteršiču. Tudi dr. Triller bo tako zopet prišel na konja in bo obdržal vsa častna mesta, razen deželnega odbornišva, katero mu je v naglici snedel mladin dr. Novak. Kolobocije bo tedaj kmalu konec, kajti rtasti mladini so se ustrašili odločnega nastopa mame in zvršilnega odbora. Iz „Dana“ se že vidi, da so kakor polit kužek stisnili rep in šli v kot. Ugnala jih je najbolj dopisnica in mati „Naroda“, ki ima pri vseh strankah v Ljubljani prvo besedo in ki je dala v „Narodu“ migljaj, da drži z dr. Trillerjem.

Liberalno razočaranje. Liberalci so histerični Theimerici tako krvavo nasledili, da se jim ves svet smeje. Hoteli so oblatiti naše voditelje in napraviti razdor v naših vrstah, pa so sami komaj s silo zamazali razpoko v svoji stranki. Eno upanje jim je še ostalo: liberalni porotniki. Dr. Tavčar je rekel nekoč, da ni na kranjskem prostoru klopi, ki bi ga obsodila. Zakon o porotnih sodiščih se pri nas izvaja še vedno tako krivično, da je večina porotnikov liberalna, dasi ne predstavlja liberalna stranka v deželi niti ene petinke prebivalstva. In to je odločilno v političnih pravadah. Zato vpijejo liberalci, naj dr. Šušteršič toži „Slovenski Narod“. Ko bi bila razprava pred sodnikom-veščakom, ki imajo nad seboj višje inštanice, vemo, da bi bilo drugače. Naša stranka pa nima povoda, izpostavljati svoje voditelje liberalnim porotnikom. To pa tem manj, ker je nam znana iz prvega vira izjava osebe, ki je v tem oziru merodajna in odločilna, da se dr. Šušteršič, ko je odstopil Šuklje, ni ponujal vladi kot deželni glavar, niti ni vladi za slučaj imenovanja glede na svojo stranko ničesar obljubil. Bili smo o tem sicer prepričani že pred to izjavo, sedaj pa mora uvideti tudi nasprotnik, kako neusmiljeno je potegnila histerična Kamila „Narod“ in liberalne pravke. Star pregovor: kdor drugim jamo koplje — —

Profesor Milan Pajk je dne 18. t. m. po kratki boleznii umrl v Ljubljani, star še-le 37 let. Bil je zet drž. šolskega nadzornika Levca. Pol-drugo leto je bil za suplenta na gimnaziji v Kranju, pozneje profesor v Ljubljani na učiteljski in na realki. Njegov oče in mati Pavlina sta bila slovenska pisatelja. Milan Pajk je spisal slovensko učno knjigo za zemljepisje na srednjih šolah in mnogo znanstvenih člankov v razne časopise. Posebno ga bomo pogrešali na polju domače zgodovine.

Izlet Kranjcev v Kamnik. Prihodnje nedeljo napravita „Izobraževalno društvo“ in „Meščanska zveza“ v Kranju skupni izlet na vozovih v Kamnik. Odhod iz Kranja od 5. do 6. ure. Zbirališče pred „Ljudskim Domom“. Ob 10. uri bo sv. maša v Mekinjah, kjer bo pel mešani pevski zbor izobraž. društva „Kranj“. Ob 1/2, 1. uri skupni obed v hotelu Kenda. Pred obedom in po obedu ogled mesta. Zvečer povratek v Kranj na Cerklje. Udeležilo se bo izleta nad 70 oseb.

«**Glavna posojilnica**» je s pomočjo liberalnih sleparij postala največja nesreča, kar jih je v gospodarskem oziru zadelo slovensko ljudstvo. Milijoni so požrti in grozno bodo oškodovani nedolžni člani in vložniki. Zadnje dni je „Glavna“ zopet izgubila neko pravdo, ki bo pomnožila njen primankljaj. Predrzni so liberalci, da si upajo sploh še na dan.

Ta je «Sokol»! Deželni šolski svet bo še enkrat razpisal učiteljsko službo v Spodnji Šiški, ker je bil edini kompetent „Sokol“ in učitelj Ivan Kovač. „Sokolstvu“ je prva naloga propaganda za svobodno misel, ki se ne strinja s smerjo našega šolskega zakona in z verskim prepričanjem našega ljudstva. Dokler „Sokolstvo“ te propagande ne opusti, naj velja geslo: Ta ne bodi učitelj katoliški mladini, ta je „Sokol“!

Posnemajmo! „Dan“ priporoča liberalcem ta-le nauk: „Klerikalcem nikdar ne zaupaj, ž njim ne hodi — skupaj!“ — Je res najboljšo, če med tistimi, ki vero spoštujejo, in med tistimi, ki jo zaničujejo, ni nobene skupnosti. — Pazi naj se tedaj na naše ljudi, da bodo izpolnivali geslo: „Liberalcu nikdar ne zaupaj, ž njim ne hodi — skupaj!“ Posebno naj pazijo šolski sveti, da ne bodo zaupali liberalnim učiteljem.

Na kranjskem kolodvoru se je ubila Marijana Golob z Gorenje Save, ko je pomagala nalagati les v skladišču. Z enega teh skladišč je padla in bila na mestu mrtva.

Ogenj. Minuli ponedeljek popoldne je pričelo goreti pri Tomaževcu v Predosljih. Pogorela je lesena, s slamo krita bajta. Neumornemu domačemu gasilnemu društvu se je zahvaliti, da se ni razširil na sosednje hiše. Zavarovan je bil posestnik za 1600 K.

Požar na planini. Na kamniški Veliki planini je izbruhnil pred približno 14 dnevi v neki zasebni planinski koči ogenj, ki je vpepelil kočo in še šest v bližini se nahajajočih visli.

Požar na Bledu. Z Bleda nam poročajo: V torek popoldne ob 3. je na Bledu v Stopfovi hiši izbruhnil požar. Zgorela je hiša in gospodarsko poslopje. Tudi sosednja Jozlova hiša je deloma zgorela.

Smrten pade. V Zgornjih Gorjah pri Bledu je dne 16. t. m. posestnikova žena Ana Olipova hotela pobirati na domačem hodniku otroško perilo raz v to svrhu napeljano vrv. Pri tem pa izgubi ravnotežje in pade s prvega nadstropja na tlakovani dvoriščni tlak. Žena je zadobila težke poškodbe na glavi in je čez nekaj minut nato umrla.

Umrl je eden najboljših mladeničev v gorijski župniji Knafličev Francelj.

Znano Koširjevo posestvo na Brodu pri Tacnu pod Šmarno goro je prodal g. Franc Ks. Sajovitz in se v kratkem preseli v Kranj.

Konec šolskega leta. Naučno ministrstvo je odredilo, da se letos zaključi šolsko leto na srednjih šolah, dekleških licejih in učiteljskih dne 5. julija in se ta dan razdele spričevala.

Iz sodne službe. Deželne sodnije svetovalc je postal okrajni sodnik Karel Zotman v Ljubljani; sodnik Fran Pernuš v Kranju je imenovan za c. kr. okrajnega sodnika in sodnijskega predstojnika na Vrhniki; avskultant Stan. Jenčič je imenovan za sodnika v Ložu. Sodnik Anton Avsec je premeščen iz Loke na Brdo, sodnik Ant. Lajovic je pa premeščen z Brda v Kranj.

V Trziču rojena Pavla Tomasini, stanujoča v Trstu, je ondi sprejela judovsko vero in izstopila iz katoliške cerkve.

Novomašniki leta 1913. Posvečeni bodo v ljubljanski škofiji v mašnike letos naslednji gg. bogoslovci: a) Iz IV. letnika: Bulovec Jožef iz Smokuča, župnija Breznica; Gabrovšek Francišek iz Rovt; Hafner Anton iz Žabnice; Hönlmann Francišek iz Goriče vasi, župnija Ribnica; Kokel Francišek iz Idrije; Kovčič Francišek iz Smerja, župnija Prem; Pavlič Francišek iz Lok, župnija Šmartin v Sp. Tuhinju; Petrič Gabriel iz Strug; Vilfan Matej s Križne gore, župnija Stara Loka; Žerjav Janez iz Toplice; Žgajnar Ignacij iz Ceste, župnija Dobropolje. b) Iz III. letnika: Burenk Janez iz Nasovič, župnija Komenda; Črnilec Janez iz Naklega; Gnidovec Anton iz Vel. Lipovca, župnija Adovec; Lovšin Francišek iz Sušja, župnija Ribnica; Merješič Filip iz Ljubljane; Pečkaj Janez z Broda, župnija Dol. Logatec; Póje Jožef iz Padovega, župnija Osilnica; Zavrl Alfonz iz Velike gobe, župnija Dole.

„**Kraljestvo božje na Jutrovem**“. 3. zv. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda je izdalo v tej knjižici zanimiv popis misijonskega delovanja na Balkanu za časa zadnje vojne. Vseh udov ima apostolstvo med Slovenci že nad 25.000.

Občudovanja vredno je požrtvovalno delovanje misijonarjev in usmiljenk na Balkanu. Poročilo o tem delovanju bodo člani apostolstva gotovo z veseljem brali. Dohodki apostolstva so preteklo leto znašali 7762 K 29 v. Razen tega se je izrednih darov nabralo za misijonarje na Balkanu še 10.149 K 28 v. V Ljubljani pridno deluje „Balkanski odsek“.

Svarilo. Ako kdo v Ameriki umrje, se večkrat primeri, da kak agent, zakotni pisatelj ali gostilničar v Ameriki dobi pooblastilo od sorodnikov umrlega v roke in se polasti dedščine. Avstrijsko ministrstvo je razposlalo svarila, da naj se onim tičem ne dajejo pooblastila, ampak naj se v takih slučajih dediči obrnejo s prošnjo za posredovanje na dotične c. in kr. konzulske oblasti, ki se bodo potegnile za pravice dedičev.

Na rednem občnem zboru Deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani, ki se bode vršil v ponedeljek, dne 30. junija v posvetovalnici mestnega magistrata, bode na dnevnem redu posebno važna točka: ustanovitev podružnice zavarovalnice proti nezgodam v Ljubljani in ustanovitev meščanskih šol na Kranjskem. Obe točki sta za ves obrtni stan zelo velikega pomena in želeli je, da bi se obrtniki, ki morajo imeti svoje delavce zavarovane v zavarovalnici proti nezgodam v Trstu in katerim se je od strani zavarovalnice zgodila kakšna krivica, da se zglase pri zveznih delegatih ali pa svoje pritožbe sporoče pismeno na načelstvo Zveze. Gospode delegate se pa opozori, da se polnoštevilno udeležijo važnega občnega zбора.

V ponedeljek, dne 30. junija, t. l. ob 11. uri dopoldne se vrši v dvorani mestnega magistrata povodom 10letnice Zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani slavnostno zborovanje. Na to zborovanje so s posebnimi vabilii vabljene vse obrtne zadruge na Kranjskem, Spodnjem Štajerskem, Primorskem in Goriškem. Želeli je, da se zlasti vse obrtne zadruge s Kranjskega udeležijo po svojih zastopnikih. Ob tej priliki se bode pokazala jasna slika, koliko zadrug je na Kranjskem, ki se prav nič ne zanimajo za združeno življenje, in katerim je kaj za razvoj in napredek obrtnega združništva. Radi pregleda želi načelstvo Zveze, da bi nevlčanene zadruge svoje zastopnike že vnaprej pismeno priglasile z imeni in številom.

Odborova seja »Maticе Slovenske« dne 13. junija t. l. — Predsedniku Jugoslov. Akademije v Zagrebu se je izročila častna diploma. Akademija izda v kratkem navodilo za proučevanje dialektov ter bo po vsej priliki zasnovala poseben Dialektološki Zbornik, kjer bodo našle mesto tudi slovenske dialektološke študije; raziskovalcem dialektov se bodo dajale podpore. — Urejenje društvene knjižnice napreduje. — Nekaterе korekture zemljevida se niso še vrnilе. — Prof. dr. Drechsler je izročil rokopis srbo-hrvatskih narodnih pesmi, ki izidejo letos. — G. ravnatelj Iv. Hribar je za „Vošnjakovo korespondenco“, ki jo ureja dr. Lončar, dal nekaj Vošnjakovih dopisov. — G. dr. Vidica spis „Zaupna korespondenca v Napoleonovi Iliriji“ še ni končan. — O Einspielerju spiše monografijo g. svetnik J. Scheinigg v Celovcu. Vnanje proslave Einspielerjevega spomina na Koroškem se Matica udeleži. — Kūharjevo narodopisno gradivo o ogrskih Slovencih izda Zgodov. društvo v Mariboru. „Matica“ natisne rokopisno zgodovino ogrskih Slovencev v ogrsko-slovenskem jeziku iz 18. stoletja. — Iz okolice Rimskih Toplic je Matica prejela narodne pesmi in pravljice. — Matica upravlja denar za Bleiweisov spomenik; še živi člani odbora za ta spomenik naj ukrenejo, da se stvar formalno uredi. — Razpisovale se bodo redno častne nagrade za beletristične spiše; Matica pa hoče slično postopati tudi z nagradami za dobre znanstvene spiše. — Matica izda za svojo 50letnico zgodov. spominsko knjigo, ki jo spiše prof. Grafenauer. O publikaciji obrazovalne umetnosti se posvetovanje preloži. — Za II. zvezek „Slov. Jubilejev in Spominov“ se pripravijo monografije o Sketu Einspielerju (o Mencingerju se bo pisalo na koncu njegovih Izbranih spisov), o Štreklju, o Aškercu, Kranjčeviču, Vrhlicem, Haveljkovem, o Bol. Prusu in Gončarovu. — Matica z zanimanjem spremlja delo inženirskih organizacij za tehniški slovar. Slovar je potreben, a delo zahteva časa. — Jeseni se vzida v Mengšu pisatelju Jan. Trdini spominska plošča.

* * *

Vidovo (dne 28. junija) bodo prihodnje leto na Kosovem polju obhajali Srbi z velikansko narodno slavnostjo in se spominjali, da je na Vidovo l. 1389. na tem polju, ko je padel v bitki car Lazar z drugimi junaki, propadlo srbsko carstvo, sedaj je pa prišel dan osvobođenja.

Nemški cesar Viljem je praznovati dne 16. t. m. petindvajsetletnico svojega vladanja. V Berlinu so bile velikanske slavnosti. Vsi velikaši so mu prišli častiti in, ko je šel peš po ulicah mesta, ga je množica navdušeno pozdravljala. Priznati se mora, da je cesar Viljem povzdignil blagostanje Nemčije in da se ne sramuje pokazati versko prepričanje, pusti pa zatirati Poljake.

V Libiji Italijanom ne gre nič kaj dobro. Slišijo se v Rimu že glasovi, da naj se Libija

popusti, ker v Cirenajki sovražni rodovi vedno napadajo italijanske vojake in trgajo brzozjavne žice in ker sploh ta nova kolonija nič ne bo nesla. Italijanska zbornica bo napravila še en poizkus in je dovolila za Libijo 100 milijonov lir v zadnji seji pred počitnicami.

Zrakoplovstvo. Francoski zrakoplovec Brindejonec je priplul iz Pariza v Petrograd. Prebivalci so ga v slavnostnem sprevedu nesli v mesto.

Vzroki podražanja mila. Če se zasleduje rast cen za toliščobe tekom zadnjih 10 let, pride se do zaključka, da se je podražilo skoraj za 100% olje z palmovih jeder in kokosovih orehov, ki prideta poglavito v poštev za izdelovanje najboljšega mila. Povprečno je stalo (za 100 kg cif Hamburg) olje

		iz palmovih jeder	iz kokosovih orehov
1903	57.—	56:25	61:75
1907	81:25	88.—	96:75
1910	93:75	97.—	102:25
1913	96:50	101:25	107.—

Ta rast cen za surovine je vzrok, da so se morale cene milu tekom zadnjih let večkrat zvišati, da so dosegle sedaj najvišjo stopnjo in da se podražujejo sedaj tudi boljši pralni praški, katerim se niso spreminjale do sedaj cene. Vzrok za to izvanredno podražanje toliščob leži v ne navadnem razvoju nemške in angleške industrije z margarino, ki porabi veliko množino olja iz palmovih jeder in kokosovih orehov in ga odtegne industriji z milom, ker ni tako ovirana v porabi hranilnih sredstev, kakor pa avstrijske tovarne.

NOVEJŠE VESTI.

Črni oblaki na Balkanu. Bolgarska vlada je izjavila, da se podvrže le taki razsodbi carja, ki se bo opirala na zavezniško pogodbo. Bolgarski ministrski predsednik dr. Danev ne pojde v Petrograd, pač pa pojde bivši ministrski predsednik na Dunaj in v Berlin. Romunija zahteva od Bolgarske Dobrudžo do Balčika, drugače ne bo ostala nevtralna v slučaju vojne med Bolgarijo in Srbijo.

Dunaj, 19. junija. Gešov se je prišel sem zdraviti, ker ga uho boli.

Pariz, 19. junija. V Albaniji vlada popolna anarhija. Člani začasne vlade so pravi roparji.

Dunaj, 19. junija. Obstrukcija českih agrarcev je ustavljena. Vlada se je pogodila z nemškimi nacionalci in kršč. socialci, da bo zasedanje državnega zbora sredi septembra, ne v juliju, in da se uredi uradniške plače. — Ko je dr. Steinwender v zbornici začel proslavljati nemškega cesarja, so zagnali nemški radikalci tak hrup, da je morala seja prenehati.

Sofija, 19. junija. Bolgarski prostovoljci so spustili v zrak postajo Hadčilar in en srbski vojaški vlak. Mrtvih je 700 srbskih vojakov. Postaja je popolnoma razrušena. Tudi na drugih krajih so baje Bolgari napadli Srbe.

Strele je ubila danes dopoldne blizu Šentpeterske kapele v Šmartinu pri Kranju 25 let starega fanta Petra Sušnika, Brenkovega z Gorenje Save. Sušili so mrvo. Ko je prišla nevihta, je stopil pod drevo in je treščilo. Blizu je bil njegov brat, kateremu se pa ni nič zgodilo.

Vrtnarstvo.

Salata. Da salata ob času vročine ne pojde preveč v cvet, izrj jo in presadi v senčno gredico. Salatne glavice se bodo obdržale dolgo časa lepe.

Gnojnica. Gnojnica je dobro gnojilo, a za vrt ni prida, zlasti ne gnojnica od konj in prašičev. Prvih osem dni gnojnica vre, pozneje naj se dodene na 10 litrov gnojnice 18 dkg superfosfata, kateri se poprej v vodi raztopi in gnojnici med vednim mešanjem prilije. Ako na en liter take gnojnice doliješ sto litrov vode, koristiš vrtu, če ga vsak teden enkrat pokropiš s to gnojnico.

Gnojilo za rastline v loncih. Kadar presajaš rastline v lonca, dotično prst najbolje pognojiš s kurjekom. Zgodi naj se to spomladi, ne pa jeseni, ker pozimi rast počiva. Znano je, da so tudi saje dobro gnojilo.

Črve odpraviš iz cvetličnih loncev, ako denes par odrezkov krompirja na prst, črvi srkajo krompirjev sok in poginejo.

Gospodarstvo.

Pohvaljeni konjerejci kranjskega okraja. Živinoreja oziroma konjereja v našem kraju čimdalje bolj napreduje. S kako vnmemo so se v zadnjem času naši poljedelci poprijeli te dobičakosno panoge narodnega gospodarstva, nam svedočijo krilate besede zastopnika konjerejskega odseka c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko, g. višjega živinozdravnika Pavlina pri premovanju konj v Kranju, ki se je vršilo včeraj v četrtek dopoldne, da ga veseli, ker se je pripeljalo tako veliko število in kar najlepše živine, in da se je premovalna komisija odločila, razdeliti med te vzorne konjerejce več daril in priznanj, kakor pa

je bilo sploh prvotno določeno. Govornik povdarja, da se je letos prignalo več in boljših kobil; ter žrebet, kakor prejšnja leta in da se s ponosom opaža velik napredek konjereje v kranjskem okraju. Potem poda navzočim kmetovalcem, katerih se je zbralo čez 200, nekaj zelo poučnih in bodrilnih nasvetov, na kaj se ima v bodoče posebno ozirati vsak pameten konjerejec, to je na rog in na pravilno kovanje, pri čemur tudi pohvali naše dobre in zanesljive kovače, ter na to, da se živina giblje kolikor mogoče na prostem, kar je zlasti plemenski živini neobhodno potrebno. To naj se vpoštevata pred vsem prvo leto, da dobe potem konji lep hrbet in močne kosti. Nato se razdele darila, priznanja in srebrne svetinje za rejo konj, in sicer za kobile z žrebetom, ki še sesa ali je že odstavljen: 1. darilo Jože Križnar iz Stražišča, za dve kobili 60 K, srebrno svetinjo in diplomu kot umnemu živinorejcu; dalje Franc Žibert s Premskovega 50 K, srebrno svetinjo in diplomu; Franc Bohinc iz Trboj 40 K in srebrno svetinjo; Janez Šink iz Predoselj 30 K; Janez Vehovec s Prebačevega, Jože Zevnik iz Dvorjan, F. Porenta iz Stražišča, J. Cuderman iz Predoselj in J. Gorjanc iz Vokla po 20 K; F. Aleš z Podreče 10 K (darilo mestne občine Kranj); Janez Kepic s Podreče 10 K in Franc Molj iz Vogljan srebrno svetinjo; — za mlade zaskočene kobile: 1. darilo Miha Šipic s Crešnjevka 60 K in srebrno svetinjo, dalje Janez Pirc iz Vokla 50 K in sreb. svetinjo; Franc Dolhar iz Predoselj 40 K, sreb. svetinjo in priznalno diplomu; Franc Grašič s Klanca 30 K; Anton Kralj iz Zgornje Besnice in Janez Gorjanc iz Vokla po 20 K; Jakob Basaj s Suhe in Janez Peršič iz Babnega vrta po 10 K; Aleš Vidmar iz Senčurja 10 K; (darilo konjskega odseka); Janez Žumer s Spodnjih Brnikov, Janez Tiringer iz Stražišča in Jože Umnik s Suhe srebrne svetinje; — Za žrebce: 1. darilo J. Primožič s Pristave pri Tržiču 60 K, sreb. svetinjo in priznalno diplomu, J. Čebašek s Prebačevega 50 K in sreb. svetinjo; F. Doihar iz Predoselj 40 K; J. Urbanc s Suhe 30 K; J. Primožič s slapa 20 K (deželno darilo); Janez Gorjanc iz Vokla 20 K; Janez Osel iz Vogljan 10 K; Sirčev Jur iz Kranja 30 K (darilo mesta Kranja) P. Markič iz Strahinja, F. Rakovec s Suhe ter A. Kozjek iz Čirčič po 10 K in M. Skodlar iz Dvorjan srebrno svetinjo.

Tudi za odrasle.

Poraba okrepevalnega sredstva se izkaže mnogo krat kot zapovedana, in sicer ne samo morda za otroke, ampak tudi za odrasle vsake starosti, za ženske in za moške. Že desetletja znana slovita Scottova emulzija se je izkazala kot taka vedno kar najbolje, bodisi da se gre za prirojeno slabost ali za okrepitev po prestani bolezni. Že po razmerno kratki uporabi, Scottove emulzije se opazi učinek. Življenska moč se zopet zbudi in dobi se tudi dober tek. Zaraditega raste hitro moč in dobi se veselje do življenja, Scottova emulzija je tako lahko prebavljiva in okusna, da jo tudi lahko odraščenci brez vsakega truda dalj časa jemljejo in lahko preneso. 3

Cena originalni steklenici 2 K 50 vin. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 vin. v znamkah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj, VII., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu 1 pošiljatev potom lekarne za poizkušnjo.

Splošna priljubljenost

preizkušenege „Franc kovega“ kavinega dodatka (z kavinim mlinčkom) pripisati je njegovi nedosežni izdatnosti v jedru, okusu in barvi. 79 20—8

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhaeker, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan po 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 16 52—25